

Säkerhetsskyddslagen – ytterligare kompletteringar (SOU 2025:42)

Remiss från Justitiedepartementet
Remisstid den 16 september 2025

Förslag till beslut

Borgarrådsberedningen föreslår att kommunstyrelsen beslutar följande.
Remissen besvaras med hänvisning till vad som sägs i stadens promemoria.

Föredragande borgarrådet Karin Wanngård

Sammanfattning av ärendet

Justitiedepartementet har remitterat betänkandet *Säkerhetsskyddslagen - ytterligare kompletteringar (SOU 2025:42)* till bland annat Stockholm stad för yttrande. Betänkandet behandlar i huvudsak nya möjligheter för tillsynsmyndigheter att ingripa både genom föreläggande och tvångsåtgärder, i förfaranden som innebär ett hot mot Sveriges säkerhet. Därutöver behandlas utökade möjligheter för säkerhetspolisen att inhämta uppgifter vid en registerkontroll, samt en anmälningsskyldighet till säkerhetspolisen av verksamheter som väljer att avsluta en godkänd och pågående säkerhetsprövning till följd av att den prövade utgör en säkerhetsrisk. Syftet med utredningen är att öka förmågan att möta förändrade förhållanden som innebär ett hot mot Sveriges säkerhet.

Beredning

Ärendet har remitterats till stadsledningskontoret.

Stadsledningskontoret ser positivt på möjligheten för tillsynsmyndigheter att ingripa i avtalsförhållanden och andra pågående förfaranden av säkerhetsskäl samt möjligheten att vidta tvångsåtgärder. Förslagen som lämnas i utredningen berör emellertid områden i säkerhetsskyddslagen som idag är otydliga och som för verksamhetsutövarens räkning bör förtydligas.

Föredragande borgarrådets synpunkter

Stockholms stad bedriver verksamhet som är av betydelse för Sveriges säkerhet och räknas därför som verksamhetsutövare enligt säkerhetsskyddslagen, vilket innebär att

staden omfattas av säkerhetsskyddslagen och dess eventuella ändringar. Det är bra att tillsynsmyndigheter ges möjlighet att ingripa i avtalsförhållanden och andra pågående förfaranden av säkerhetsskäl, samt att kunna vidta tvångsåtgärder vid behov.

Utredningen i sin helhet bidrar tyvärr inte till ett stärkt skydd för Sveriges säkerhet, eftersom den till stor del behandlar rättsområden som fortfarande är otydliga för verksamhetsutövare.

I övrigt hänvisar jag till stadsledningskontorets tjänsteutlåtande.

Stockholm den 27 augusti 2025

Karin Wanngård

Bilaga

Remiss Säkerhetsskyddslagen – ytterligare kompletteringar, dnr KS 2025/747-1.1

Borgarrådsberedningen tillstyrker föredragande borgarrådets förslag.

Ärendet

Sammantaget har utredningen haft i uppdrag att bland annat:

1. föreslå en ordning för hur en statlig myndighet ska kunna ingripa i avtalsförhållanden och andra pågående förfaranden som av säkerhetsskäl behöver avslutas eller på annat sätt förändras,
2. analysera förutsättningarna för ett system där enskilda verksamhetsutövare ska kunna få ersättning för kostnader som uppstått på grund av ett statligt ingripande i en avtalsrelation eller annat pågående förfarande,
3. föreslå ett system med tvångsåtgärder i säkerhetsskyddslagen som ska kunna tillämpas vid fara i dröjsmål i samband med aktiviteter som kan skada Sveriges säkerhet,
4. kartlägga och föreslå vilka register som Säkerhetspolisen bör kunna inhämta uppgifter från vid registerkontroll, och
5. lämna nödvändiga författningsförslag

Utredningen föreslår i enlighet med första punkten att utvidga möjligheterna för tillsynsmyndigheter att ingripa under pågående förfarande. Idag regleras i säkerhetsskyddslagen (2018:585) att förfaranden, som innebär att utomstående aktörer får del av säkerhetskänslig verksamhet genom upphandling, ingående av avtal eller vid en samverkan eller samarbete ska regleras genom säkerhetsskyddsavtal. Av säkerhetsskyddslagen framgår vidare att i förfaranden som regleras genom säkerhetsskyddsavtal och beaktas som olämpligt utifrån säkerhetsskyddsynpunkt, äger tillsynsmyndigheten rätt att besluta om förelägganden mot verksamhetsutövaren. Detta inbegriper både verksamhetsutövare samt den aktör som omfattas av säkerhetsskyddsavtalet.

De särskilda förfaranden som inte omfattas av den nuvarande regleringen och som nu föreslås att inkluderas är förfaranden som inletts före den 1 december 2021, dvs innan regelverket trädde i kraft, eller innan verksamheten blivit säkerhetskänslig verksamhet. De förfaranden som åsyftas är ifall verksamhetsutövare genomför en upphandling, ingår ett avtal eller inleder samverkan eller samarbete. Avgörande för tillsynsmyndighetens möjlighet att ingripa bör ytterst vara potentiell skada för Sveriges säkerhet. Därför föreslås att tillämpningsområdet för ingripandemöjligheten i säkerhetsskyddslagen utvidgas. Motsvarande möjlighet ska erhållas för aktör som utgör motpart i ovannämnda förfaranden. För att förbättra ingripandemöjligheterna och upptäcka förfaranden som är olämpliga ur en säkerhetsskyddsynpunkt så föreslår utredningen vidare en särskild anmälningsplikt till tillsynsmyndigheterna för pågående förfaranden som exponerar säkerhetskänslig verksamhet.

Utredningen lämnar också förslag om intermistiska förelägganden i väntan på frågan om åtgärder enligt säkerhetsskyddslagen slutligen har avgjorts, för att kunna förhindra skada under ett pågående tillsynsärende. Vidare föreslås att Förvaltningsrätten i Stockholm ska kunna besluta om tvångsåtgärder mot en aktör som har blivit, eller som kan antas bli, föremål för ett föreläggande eller förbud. Beslut om tvångsåtgärder avser eftersökande och omhändertagande av handlingar

eller annan egendom, försegling av lokal, förvaringsplats eller annat utrymme. Tillsynsmyndigheten ska, vid fara i dröjsmål, få meddela interimistiska beslut om vissa tvångsåtgärder.

Vad avser ersättningsmöjligheter bedömer utredningen att det inte bör införas särskild rätt till ersättning vid ingripanden i pågående förfaranden med stöd av säkerhetsskyddslagen.

Utredningen lämnar förslag om att registerkontrollen bör utvidgas till att avse fler register och uppgifter än de som omfattas av registerkontrollen idag. Säkerhetspolisen ska ges möjligheten att behandla utländska domar och uppgifter som behandlas av Skatteverket, Tullverket, Kriminalvården, Transportstyrelsen, Migrationsverket och Kronofogdemyndigheten.

Vidare föreslås att den som ansvarar för säkerhetsprövningen utan dröjsmål ska anmäla vissa säkerhetsprövningsbeslut till säkerhetspolisen. De beslut som ska anmälas till säkerhetspolisen avser situationer då den prövade, efter ny bedömning, bedöms som olämplig att delta i säkerhetskänslig verksamhet under pågående deltagande. Anmälan ska omfatta grunden till beslutet. Anledningen till förslaget är att en verksamhetsutövare kan besitta information som är av betydelse för säkerhetsprövningar hos annan verksamhetsutövare men som idag inte kan vidareförmedlas.

Slutligen föreslås att registerkontrollen ska vara lika omfattande för den som är placerad i säkerhetsskyddsklass 3 som för de som är placerade i säkerhetsklass 2 och 1.

Remissammanställningen

Ärendet har remitterats till stadsledningskontoret.

Stadsledningskontoret

Stadsledningskontorets tjänsteutlåtande daterat den 23 juli 2025 har i huvudsak följande lydelse.

Säkerhetsskyddslagen gäller för den som till någon del bedriver verksamhet som är av betydelse för Sveriges säkerhet eller som omfattas av ett för Sverige förpliktande internationellt åtagande om säkerhetsskydd, så kallad säkerhetskänslig verksamhet. Stockholm stad bedriver verksamhet som är av betydelse för Sveriges säkerhet och utgör där med verksamhetsutövare, och omfattas följaktligen av säkerhetsskyddslagen och eventuella ändringar av säkerhetsskyddslagen.

Stadsledningskontoret anser att utredningen i sin helhet inte tillför ett stärkt skydd för Sveriges säkerhet, då den i stor omfattning behandlar rättsområden där det idag finns otviveligheter för verksamhetsutövare.

Stadsledningskontoret har emellertid förståelse för begränsningen av utredningens uppdrag vilket i huvudsak är tillsynsmyndigheternas möjlighet till ingripande i förfarande som anses olämpliga ur säkerhetsskyddsynpunkt, därtill förslag inom personalsäkerhetsområdet.

Stadsledningskontoret välkomnar förslag på tillsynsområdet för att utvidga tillsynsmyndigheternas möjlighet att ingripa mot pågående förfaranden som anses vara olämpliga ur säkerhetsskyddsynpunkt, oavsett när förfarandet har inletts och oavsett om krav på säkerhetsskyddsavtal föreligger. Däremot berör utredningen frågor kring säkerhetsskyddslagstiftningen som det idag råder otydligheter kring så som exempelvis skyldigheten att ingå säkerhetsskyddsavtal. Stadsledningskontoret anser precis som utredningen att frågan om skyldigheten att ingå säkerhetsskyddsavtal är komplex, och föreslår att frågan bör utredas närmare för att tillgodose en ändamålsenlig tillsyn samt verksamhetsutövarens efterlevnad av lagstiftningen.

Utökade möjligheter till tillsyn

Stadsledningskontoret tillstyrker således förslaget om att utvidga möjligheten för tillsynsmyndigheterna att besluta om föreläggande till att gälla alla pågående förfaranden i form av upphandlingar, avtal och samverkan eller samarbeten.

Stadsledningskontoret vill emellertid uppmärksamma att även om det är viktigt att utöka tillsynsmyndigheterna befogenhet till tillsyn i dessa förfaranden bör förfarandet även regleras för verksamhetsutövaren. De åtgärder som en verksamhetsutövare är skyldig att vidta inför exponering av säkerhetskänslig verksamhet bör även omfatta förfaranden som inletts innan den 1 december 2021 samt efter det att verksamheten bedömts som säkerhetskänslig verksamhet.

Stadsledningskontoret tillstyrker förslaget om anmälningsskyldigheten till tillsynsmyndigheter vid pågående förfaranden. Stadsledningskontoret vill däremot uppmärksamma att all ökad administration innebär en resursbelastning, inte bara för tillsynsmyndigheten men även för verksamhetsutövaren. Stadsledningskontoret ställer sig frågande till om anmälningsskyldigheten uppfyller de syfte som förslaget ämnar att uppfylla dvs. att tillsynsmyndigheterna ska få kännedom om förfaranden som kan vara problematiska ur ett säkerhetsskyddsperspektiv, då det kommer vara svåröverskådligt för tillsynsmyndigheten. Vidare vill Stadsledningskontoret uppmärksamma att det är oklart vad som inkluderas i förfarandet samverkan eller samarbete. I propositionen 2020/21:194 Ett starkare skydd för Sverige s. 128 framgår förfaranden som inte omfattas av samverkan eller samarbeten så som tvångsförfaranden, tvångsupplåtelser, beslag, husrannsakan, tillsynsåtgärder, tillståndsförfaranden och enskilda verksamhetsutövares författningsreglerade uppgiftsskyldighet. För att anmälningsskyldigheten, samt även tillsynsmyndigheternas utökade möjlighet till ingripande, ska komma att bli förutsägbar och konsekvent så föreslås av stadsledningskontoret att utredningen närmare ska definiera förfarandet samverkan eller samarbete.

Stadsledningskontoret tillstyrker förslag om interimistiska förelägganden samt vid fara om dröjsmål meddela interimistiska beslut om vissa tvångsåtgärder.

Stadsledningskontoret har svårt att ta ställning till förslagen om ersättningsmöjligheter vid ingripande av tillsynsmyndigheter då förfarandet kan vara

särskilt omfattande och få stora ekonomiska följder. Därutöver så besitter tillsynsmyndigheter begränsad information och kunskap om verksamhetsutövarens säkerhetskänsliga verksamhet.

Utökade registerkontroller och anmälningsskyldighet till säkerhetspolisen vid avslutad säkerhetsprövning

Stadsledningskontoret tillstyrker förslaget om utökade möjligheter för säkerhetspolisen att inhämta uppgifter vid en registerkontroll. Stadsledningskontoret tillstyrker förslaget att registerkontrollen för placering i säkerhetsklass 3 ska vara lika omfattande som för placering i säkerhetsklass 2 och 1.

Stadsledningskontoret tillstyrker anmälningsskyldigheten till säkerhetspolisen vid beslut om avslutad säkerhetsprövning under pågående deltagande. Emellertid vill stadsledningskontoret uppmärksamma att förslaget innebär särskilda risker för den prövade, då anledningen till varför den enskilda beaktas som olämplig att delta i säkerhetskänslig verksamhet hos en verksamhetsutövare inte nödvändigtvis består hos en annan verksamhetsutövare. Stadsledningskontoret har förståelse för att i avsaknad av ett nationellt klareringssystem behöver informationen om avslutad pågående säkerhetsprövning kommuniceras till berörda verksamhetsutövare. Däremot behöver informationen behandlas varsamt av säkerhetspolisen och bedömas särskilt huruvida informationen är relevant för kommande säkerhetsprövningar.

Informationen bör också beaktas av verksamhetsutövare i kommande säkerhetsprövning men inte vara avgörande för kommande bedömning.

Stadsledningskontoret föreslår därför att utredningen lämnar vidare vägledning för hur informationen ska behandlas och bedömas i ett senare skede.

Stadsledningskontoret vill uppmärksamma i förhållande till samma förslag, att i tidigare betänkande SOU 2025:88 har ordet pålitlig ändrats till lämplig i den sammantagna bedömningen av huruvida personer är lämpliga från säkerhetssynpunkt att delta i säkerhetskänslig verksamhet. Förslagsvis bör det vara samma ord i detta förslag.

Stadsledningskontoret föreslår att remissen besvaras med hänvisning till vad som sägs i stadsledningskontorets tjänsteutlåtande.